

כ"ו בטבת, התשע"ג

08 ינואר 2013

מס' חוזר: 1/13

הנדון: מעקב אשה הרה לנשים ללא מעמד ו/או ביטוח רפואי

1. כללי

התחנות לבריאות המשפחה בישראל מעניקות טיפול מונע לפרט לכל אדם ללא קשר למעמדו או לביטוח הבריאות שלו. נשים הרות, שהינן מהגרות ללא מעמד, זכאיות למעקב הריון בתחנות. מדינות מוצאן של רוב הנשים הללו, הן מדינות מתפתחות באפריקה. סוגיות הבריאות המיוחדות שמאפיינות אוכלוסייה זו, כוללות:

א. HIV

ב. שחפת

ג. אנמיה

ד. פגיעה מינית בהיוטן אוכלוסייה פגיעה.

בהיותן נחשבות אוכלוסייה פגיעה אשר אינה נהנית מחוק ביטוח בריאות ממלכתי, קיים צורך להסדיר את הטיפול לו זכאיות וחובה להעניקו.

2. מטרה

הסדרת מעקב ההריון לנשים הרות ללא מעמד בטיפות החלב של משרד הבריאות והרשויות המקומיות.

3. עקרונות

- א. המעקב יהיה דומה לזה הניתן בטיפות החלב לנשים הרות מבוטחות.
- ב. המעקב יתבצע ללא קשר לדרגת הסיכון של ההריון (כלומר, יכלול גם נשים בהריון בסיכון גבוה ללא ביטוח רפואי).
- ג. לא יינתן מימון לבדיקות אליהן מופנות הנשים כחלק מהמעקב השיגרתי. הנשים יופנו, במידת האפשר, למקומות בהן ניתן לבצע את הבדיקות ללא עלות או בעלות חלקית.

4. הגדרות

מעקב הריון: שיגרת הביקורים, ההמלצות והפעולות, המבוצעות לאשה הרה, במטרה לשמר ולקדם מצבה הבריאותי, הפיזי והנפשי ועל מנת לאפשר לה להגיע ללידה תקינה וללדת תינוק בריא ככל שאפשר.

אשה ללא מעמד: אשה ללא אזרחות, תושבות או הכרה במעמד פליט במדינת ישראל.

5. חלות הנוהל

צוות התחנות לבריאות המשפחה המופעלות ע"י המדינה והרשויות המקומיות

6. אוכלוסיית היעד

נשים הרות ללא מעמד מדיני ו/או ללא ביטוח רפואי.

7. ביסוס משפטי

- חוק ביטוח בריאות ממלכתי 1994 (תוספת שלישית סעיף 1 (2) (ב)).
- חוזר מנכ"ל 15/1 משנת 2011

8. השיטה

- א. בדיקות שגרה: המעקב יהיה דומה לזה הניתן בטיפת החלב לנשים הרות מבוטחות המטופלות מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי.
- ב. המעקב יתבצע ללא קשר לדרגת הסיכון של ההריון (כלומר, יכול גם נשים בהריון בסיכון גבוה ללא ביטוח רפואי).
- ג. התייחסות לסוגיות בריאותיות מיוחדות המאפיינות אוכלוסיית היעד:
HIV: ככלל יש להציע לכל אישה הרה שמוצאה במדינה אנדמית לאיידס בדיקת נוגדנים ל-HIV.
ניתן להיבדק במרכזי האיידס או במרפאות המין של משרד הבריאות, ללא תשלום. במקרה של אשה הרה הנמצאת נשאית הנגיף, הטיפול במרכזי האיידס והבדיקות הנחוצות למניעת הדבקה היילוד ימומנו ע"י משרד הבריאות. הטיפול לאם נמשך בדרך כלל עד חלוף 6 חודשים לאחר הלידה.
ילד שנולד לאם נשאית זכאי לתמ"לים ללא תשלום מקופת החולים בשנה הראשונה לחיים, ולטיפול מלא בקופת חולים (כולל בשנה הראשונה) במידה שהאם מסדירה את הרישום לקופת חולים מאוחדת.

שחפת: לא הוכח סיכון מוגבר של התפתחות של שחפת פעילה בעת ההריון. הסיכון של אשה הרה שאינה חולה בשחפת פעילה בעת הכניסה להריון, לפתח שחפת פעילה במהלך ההריון, דומים לאלו שבקרב האוכלוסייה ממנה הגיעה. במידה שאשה הרה שמוצאה ממדינה אנדמית לשחפת, המחוסרת ביטוח רפואי, לא עברה צילום חזה בחצי השנה שקדמה להריונה, מומלץ להפנותה למלש"ח **לאחר הלידה** בכדי להשלים את הסקירה לשחפת. הצילום יתבצע על חשבון המחלקה לשחפת ואיידס במשרד הבריאות, ובמידה שהאשה זקוקה לטיפול בשחפת פעילה, הטיפול יסופק במימון המחלקה לשחפת ואיידס.

אנמיה:

ההמלצות למניעה וטיפול זהות להמלצות לנשים הרות ישראליות.

פגיעה מינית:

קיימים דיווחים על שיעור גבוה של נשים שחוו פגיעה מינית בדרכם לישראל בקרב אוכלוסייה זו. במידה והאישה נפלה קורבן לפגיעה מינית (עם או בלי קשר להריונה), ניתן לפנות לארגונים התנדבותיים כגון:

- איגוד מרכזי הסיוע לנפגעי תקיפה מינית (קו חירום לנשים 1202. <http://www.1202.org.il> - מפת מרכזי הסיוע בארץ).
- מוקד סיוע לעובדים זרים (רח' נחלת בנימין 75 תל אביב. טלפון: 03-5602530).

ד. הפניה לבדיקות וטיפולים הניתנים מחוץ לטיפת חלב:
האישה תקבל הנחיות לגבי בדיקות וטיפולים מומלצים לביצוע במהלך ההריון באופן פרטי.
בדיקות לסרולוגיה של **עגבת** ניתן לבצע ללא תשלום במרפאות המין המופעלות ע"י משרד הבריאות בערים תל אביב וחיפה.

ה. במקרי חירום יש להפנות את האישה לקבלת טיפול בחדר מיון.

ו. סוגיות נוספות:

א. יש למסור לאישה מידע על בתי חולים בסביבתה, בהם תוכל ללדת. יש להבהיר לאישה כי **אין הסדר למימון** האשפוז שלה ושל היילוד בקשר ללידה, וכי מחיר האשפוז יוטל עליה.

ב. יש למסור לכל אישה הרה ללא ביטוח רפואי הפונה לטיפול, מידע על ההסדר לביטוח רפואי לילדים ללא מעמד (לפי חוזר מנכ"ל מספר 17/2001) ולהנחות את האישה לפנות בסמוך לאחר הלידה, על מנת להסדיר את הביטוח הרפואי לילוד, **לשכת הבריאות הקרובה** או לחלופין לארגונים התנדבותיים, כגון :

1. מסיל"ה (רחוב ראשון לציון 3, תל אביב. טלפון: 03-6877796, 03-6879727)
2. רופאים לזכויות אדם (רח' דרור 9, יפו-תל אביב. טלפון 03-5133100)
3. "הגר ומרים" (רחוב הלח"י 27 בני ברק, בית מטלון, טלפון – 050-2099968)

ז. רישום ודיווח

כמקובל בתחנות לבריאות המשפחה.

בברכה,

ד"ר ליזה רובין
מנהלת המחלקה לאם לילד ולמתבגר